Ad schema fol 16.

Supra fol 3 schema simile aliud

ABD fol 20 78.13.27
BDA 1.37.23
Ergo BAD 79.50.50.

Sinus 97895

99455½ remotio ☽ a ⊕.

Ergo in illo triangulo folij 16.

fol 17 AB 1754½
AC 99455½
101210
50605
48850½

59.41.37½
58.49.18.
Restat 53.20. BCA

Sinus Compl ACB 9962284
Tan BC 375421

Ergo locus ☽ verus ecliptica est 19.18.46 ♋

Hora 11.32.
3.33

Long ☽ in eclipt. 17.4.46 ♋
19.18.46 ♋

Motus 4 Horarum 2.14.0.
☉ 4 Horarum 9.31.
Appropinquatio horis 4 2.4.29.

Tempore primo distabant a ecliptica 1.1.32.

Long ☉ 18.15.50
19.18.46
1.2.56.

2.4.29. dat 4. qd 1.1.32.

H 11.32.4.
1.58.40
1.30.44.

Esset ergo ☌ vera hora pra...
Secundum Magin...
Hora 1.55. Diff: 25.

Pro parallaxi ☽.

Primus R. MC 102.30
Ad. 60 49 p horis 4.
Jam R. MC. 162. 39. Resp: 11.~~49~~ ♍.
Oritur ergo 23.36 ♏. Non: 23.36 ♌
Ergo Fol 13. CB est: 18.51. 0.
AB — 17.21. 0.
Ex [illegible] AC — 7.23.49.

In triangulo alio f:14. rectangulo dantur
quaerendo. ~~[illegible] 47.58~~.
Alt [illegible] 42.52 0
Decl [illegible] MC. 7.23.49.
50.15.49
Br. 39.44.11.

Nonag 23.36 ♌
[illegible] MC 11.9 ♍
as. 17.33.
17.27.
Quare as.

Ut sinus com as ad sinum [illegible] sic [illegible] ad comp[illegible]

769 00,00000
95345
752780 | 80
624000
572070 | 6
519300
478725 | 5
Sinus Eclipticae 425750 | 4
53.45.42
36.14.18.

Pro ∠ea
Sinus ∠a. 5911500000
∠E 74748
523236 | 7
679140
597984 | 90
811560
640800
597984 | 8
428160 | 6

52.16.0.
Et ∠ea.

Tang ∠a 732920000
65226 | 1
81660
65226 | 1
164340
130452 | 2
338880
326130 | 5
127500
65226
622740 | 9

Sed jam fol 15 schema converte
~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ [illegible] positio
Distantia ☽ ☉ Ecl: 19.18.46.60
~~[illegible]~~ 36. 14. 18. Non 23.36.0. ♌
Et ∠a ~~[illegible]~~ ∠a. 34.17.14.
Et 2d 1.11

In triangulo imaginario, quod constituitur a perpendiculari in d4 et continuatione 2d, d4, dabitur basis 89 48.49. Et angulus invisibilis est 34.17.14. Et 4 rectus.

Tangens basis
3048611539
452918
3074082357
Sin complem. 82622
6148164
6148164
18444938
6148164
245926584
25398683

Sinus basis 9999940. Sinus angulus 56335
55.42.46.
4999997
2999989
2999989
9999987
4999997
5633470
34.17.14. d4.
55 42 46. Compl.

89.46.28.
4a. 13. 32
Restabit [illegible] ~~[illegible]~~
H. ~~36.27.50~~.
Compl ~~[illegible]~~
53 32.10.

Pro 4d.
Sinus 4d. 5633470000
Sin ∠d ~~[illegible]~~
522792 | 6
405550
348528 | 4
570220
522792 | 6
474280
435660 | 5
386200 | 4

5633479
74722
5200547
4529306
3736105
5932000
5200547
731460
6724989
589620

De ∠E tangit
Hoc est [illegible] Eclipticae [illegible]
[illegible]

Sinus 82672
59344
339488
743598
247868
743598
413110
49772
~~24.23.18~~. [illegible] vera.
~~[illegible]~~

82622
80422
165244
165244
6630488
66097[illegible]
66446
41.38.29
48 21 31

Angulus 49.17 12
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ Compl. 40.42.48.
In ∠E, habetur is angulus
Et ∠a, et 4 rectus. Quaeritur ∠E

Tang ∠a. 136410000
Sin complem. 76475 | 1
599660 | 7
535325
643350 | 8
611800
315500 | 4
305900 | 1
96000
76475 | 3
196250

48.22.21.

80657 00000 | 9
Et 87.31
7[illegible]
214900 | 2
170462
464420 | 4
348924
555560 | 6
513386
32174 | 4
Dat 67.36.54
Et ∠ea.

Kepler

memoria causa. Post aliquot dies suprveniens [illegible] sit eam totam sententiam esse Taciti: ubi et inveniendi ex illa infelici scheda corrigi 25 pro 26 ut folii antecedente. Taciti hoc est, proficiscentis C. Caesaris ad bellum Armenicum datus rector. Reliqua mea sunt, vim argumenti absolventia. Neondum utique vicesimum annum agentis. Nam anno 40 Consul fuit, rector ipse hominum. Eodem anno Augustus Consul factus. Consulibus rectores non dantur. Ergo qua [illegible] 40 Consul, init ante 40. Sed res constat sine hac Taciti authoritate: Atque etiam sine Quirinii mentione.

Quirinius tamen improvise in [illegible] repudio me ceperat perturbare. Occidit enim [illegible] quondam suam, 65 Juliano, vicesimo vero ex quo repudiavit. Ergo 46 Juliano repudiavit. Quid dicam? Quid? an necesse est Romae fuisse Quirinium, cum uxorem repudiavit? Imo absens potuit. Mos ille creber, absentes in provinciis ea agentes, praesentes agebant. Imo vero praesens repudiaverit, defunctus adolescentis ~~[illegible]~~ regimine, quo anno 40 Consul fuit absens. Cessit splendori consulatus Quirinius, et utilis Caio futurus consiliis, ne consul rectorem habere videretur: si mansisset ille. Tu repudium in 45 confers, dicis 45 repudiata: 65 erat primus et vicesimus, ex quo repudiata.

Concludo itaque nullo pacto labefactatum quae de annum census Herodis 4to, sed omnibus argumentis quae habeam postulatis de hac materia, confirmatissimum esse. Itaque invidiose mihi numerum B. Lucae, et Mariae memoriam objicis. Non hi numerum B. Lucae, et Mariae memoriam objicis. [illegible] faciunt, quae caetera Semideam ex ipsa faciunt. Tu qui quotidie [illegible] peccatricem ex ipsam fuisse, piaculum existimas ~~[illegible]~~ memoriae asfortiendis mare, quod ipsam infirmitatis esset, non peccatum. Atque ego id ago quod mihi jubetis, ut dicam lapsam memoria Mariam. Lucas non allegat Mariam, sed ministros verbi: quodcunque laudet authores, lapsus non est, ~~dicens~~ qui dicit circiter 30 annorum natum, qui habet 33. Nam quod baptismum in 29 confers, inde est, quod mihi non vis largiri quod est verissimum, tertij 15 tum esse 73: et primum fuisse duorum semis mensium.

Neronis 12 non fuisse 110 Julianum arguis eo quod Nerone Josephus in Achaia habeat. Minimum firma mentio Neronis in Achaia, et post Novembrem, 12 Neronis, quando diffugerunt proceres [illegible] latim ex Jerosolymis et se receperunt ad Cestium. Quorum aliquos Cestius misit ad Neronem in Achaiam; qui venire potuerunt medio anni 111. Sed etiam minimum me premis: initio anni 111 necdum fuisse Neronem in Achaja. Certe tu, postquam diu pugilum more, umbram feris, tandem serium ictum dedisti: Nulla in Tacito mentio absentis in Achaia Neronis. Quid igitur? Bis, inquam, fuit Nero in Achaia, semel anno 110; Silio Nerva et Attico Vestino Coss: ~~Unde~~ iterum sequente 111 Suetonio et Telesino Coss: quando Isthmum aggressus. Unde vero priorem? Ex Suetonio. At is duas solas expeditiones dicit susceptas? Militares, inquam. Nam privati affectus causa Roma saepius exivit. Suetonius ergo quid de priori anno? Neronem in Achaia ludis Olympijs exhibet. Id non potuit nisi 110. Nam ante erat

medesha[illegible]

Hos ille vera dicit [illegible] authoribus firmat. Ejus authoritatem non pugno, respondi quod ipse, sit [illegible] primus, non erat honore privandus. Si certe relegatum est, non igitur 40 Caesar ille de 40 significans. Procul dubio est lacuna in dione, circa illud annum. Ex Suetonio pugno sepe [illegible] [illegible]. Res sua hoc certa: Tu Suetonium incertum facient, quem mihi non eripis. Potius jam et [illegible] Suetonij in loco certius esse, confirmatque ex Velleio. Josephus non disertis verbis firmat, post relegatum Archelaum, conditum Caesaream. Sed postquam exposuit Archelaum, transivit ad Herodem et Philippum, eorumque res gestas. Itaque in hoc [illegible] certum eodem anno Caesaream et Juliada conditam. At nec illud, prius Caesaream incoeptam, esse praemittitur. Insignis rem [illegible]

Δεύτεραι φροντίδες

Non fuit opus hac trepidatione. Non dicit Josephus Costobarum et Saulum e vestigio post cladem Cestij quae facta est Novembri anni 110, ad Cestium profugisse. Nec dicit, hos profugos a Cestio confestim missos ad Neronem. Nec dicit quo die missi, jam nobis in Syria fuisse, Neronem esse in Achaja. Misit illos initio anni 111. Dum Nero, occisis adhuc aliquot senatoribus, ex Campania cum Tyridate Rege Armeniae Romam venit, eoque dimisso [illegible] [illegible] Tacitus actum eo anno ptemit.) se itineri Achaico comm[illegible]

...rit mense forte Februa,
Cestianus itaq Neroni
... fuit in Achaia.
...tum est, Neronem in
Achaia fuisse anno 11 Olym
ad: CXI, q̃ dilata fuit
... ejus adventum, ri
... Hieronymi Eusebiana
Scaligeri notus. At ex
Josepho constat, quo anno
... in Achaja fuit, ...
in professione, illo Anno
Vespasianum coepisse
Galilaeam. Ergo prior
110 contigit clades Cestij.
Itaq q̃ hic juxta in
textu trepidis consilijs
commentatus sum, jam
video, Suetonium demum
ut Hieronymo intelligens

cantus suos exercitium ... Olympiae misit ... agona committi ... [illegible]

Vespasianus missus ... a Nerone ... [illegible]

Juliano 111. ut ipse fateris.

modestior. Non contentus, inqt Suetonius
harum artium experimenta Romae dedisse (pri-
ori parte anni 110, post ultam conjurationem mense
Majo, aut quinquennali ludicro, et lustrali certamine
nescio quo. Tacitus) Achaiam petit, hinc maxime
motus, etc: ubi inter causas non est isthmi perfossio.
Imo decedens ~~...~~ (ut alibi Suetonius) in medio sta-
dio provinciam libertate donat. Decessit igr durantibus
vel vix finitis ludicris. Nam mihi 111 Juliano
Tacito Roma est ... Et haec non sunt adversa
Tacito: qui circa Majum anni 110 Neronem exhi-
bet Neapoli. Suetonius vero ait prodijsse primum
Neapoli cantatum, unde procul dubio trajecit in Pelo-
ponnesum: ... Campaniam et Romanam ...
bem ... reliquo anni 110. quod Tacitus
~~...~~ indicat. Miror tamen Tacitum hunc traje-
ctum tacuisse. Nisi forte, quod in gestis Vitellij
idem hic quoque instituit, conjungere utramque Ne-
ronis ~~...~~ profectionem Achaicam; eo quod prior poste-
riori forsan occasionem dederit. Itaq per Suetoni-
um stat, ut Neronis 12, Juliani 110 esse, et Nero-
nem in Achaia habere possit. Nisi nodum hunc
ita solvissem, vis adhibenda fuit. Nam gesta
Cestij et Judaeorum illo anno 12 Neronis omnino
arguunt annum 110, qa Pascha 14 Aprilis et
7 Sept: Sabbathum. Gratias tibi debeo Calvisi, q
me induxisti ad haec profliganda. Etsi dies hic nimis
post lectione repetita. Tu si qd melius, scribe. Xiphi-
linus curo. Is procul dubio de ~~...~~ expeditione,
Nerone isthmum perfodiente. Ego mi Calvisi nihil
unquam mei affirmandi studio defendi, nec facturus
porro sum. Plane, ut nunc habeo, persuasus sum, res
si habere. Quod si quid occurrit indissolubile; spero
tamen manifeste argumenta κατασκευαστικά, et in-
ter unicum scrupulum, recte distinguere.

De Consonantijs, id est quod dicis: mentem meam
plane non percepisti. Putavi me clare loqui.
Circulum ab uno signo per 7 aspectus divide, ~~...~~
sit signum 0 ♈. erit terminus ⚹ in 0 ♊, ⚹ 12 ♊
□ 0 ♋, △ 0 ♌. # 15 ♌. ~~✕~~ 24 ♌. ☍ 0 ♎.
Itaq partes erunt 60. 72. 90. 120. 135. 144. 180.
qualium totus circulus fit 360. In minoribus terminis
sic 20. 24. 30. 40. 45. 48. 60. totum 120. Si sic et chor-
dam divisoris, prodeunt omnes Rationes consonantia-
rum.

exaggerat Judaeorum virtutem, quod ...
p. 5 muses contra tam numerosum exerc...
sustinuerit. At antiqua Romanae copiae ...
runt, nec oppugnati sunt, aggeres tum struebantur ...
nec a numeroso exercitu obsessi. Atque ...
jugulo, cur quartus dicitur annus q. Juliani ...
7 fuit primus? Concilia, sed sic ut paganis ...
prudentiam in hac historia Romano more numerare ...
nis enim multa documenta sunt aperta. Tum ...
te contrarius es tibi ipsi. Si Nono cepit Jerosolymam ...
cur confers initium a capta Jerosolyma in decimum ...
Sed et hac ἀσύστατα, fervebat Actiacum bellum post
victoriam actiacam, ergo Alexandria recepta, et
victoria Actiaca. Etsi mihi non est opus hoc effu-
gio. Item movebat Antonius in Caesarem Julia-
no 14. Domitio et Sosio Coss. Lege diligentius.
Eo igitur anno Herodi fuit bellum cum Arabibus, non
15. Cognosce errorem tuum et emenda. Audit
igitur alteram calamitatem ~~ter~~ terraemotus scilicet anno alte-
ro, scilicet 15to, non quod ais 16to. Ex quo intellige
quod voluerit Josephus, cum scribit maxime ferven-
te bello Actiaco. Quanto quod clarius dici potuit
de bello ante actiacam victoriam, et tamen mihi dicen-
ti quoque assentireris mihi, ~~[illegible]~~ ~~tum Caesar anno~~ scilicet, loquitur
de expeditione Aegyptiaca post pugnam ad Actium.
Itaque hic 15to qui est Herodis 7. Fatere itaque q Julia-
num esse Herodis 1. Herodes vero ad Caesarem
non venit post pugnam actiacam, exeunte 15to Julia-
no, Altero anno 16 affuit Augusto in Aegyptum
motituro. Inter caetera commemorat, quod non statim
defecerit Antonium post actiacam pugnam
Quomodo vero probas, auxilia bello missa Hero-
dis 13. imo ego probavi 14to Herodis. Tu nihil contra.
Caesarea ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ dedicata ante-
quam iret. Nihil impellit seriem Historiae. Verum
tunc interdum respicit eundem annum, et historia obscu-
rior jam omissa sit. De Augusti in Syriam traje-
ctu tantum obloquens. Verisimilius ego, quod nodos a pe-no
et rim objecistis, nudum ob oculos pono. Si et quod fu-
dici, novum quod servat Josephus, decimo anno, indica-
ex actium decemnium. Si, quod ego, Josephus ubique sibi con-
stat. Quae tertio anno objicis, sunt a me satis dilui-
dum Scaligero respondes. Non dicit Josephus 6 men-
ses ante exitum Tiberii mortuum Philippum. Sed potius quam
continuasset historiam, usque ad 6 mensem a morte Tiberii
subjicit

Asiae enim anni 14
usque Corcyram navigat
vit, autumno redit
in Peloponnesum, hiber-
navit Patris.

Herodes Romam

KAZ

subjicit, tunc (longe illius continua historia licen-
tia et plurium annorum, sub pilato numero) decessisse
Philippum, vicesimo Tiberii. Subjicit sic non haec tan-
sed et alia, quae certissimum est prius facta. Et mirum
est, cum portum videas, velle te prumpe solidum mundi,
et Josephi textum falsi arguere. Quid opus est? An
non bene stat historia et incoordinatus numeris, ubi
Josephi sibi congruunt?

De Eclipsi. Videns admetiri syllabas historiae de
morte Herodis, ut id tempus metiaris. Atrocitas rei Jo-
sepho multa verba extorsit. Res ipsas vide. Medicos ex
omni provincia intra triduum cogere potuit. Consilium
intra horam prit medicis dare. Hiericho distat Jero-
solymis minus puto quam thermae Alsaticae a Vienna
Austriae. Additum esto in thermis consumpsisse
totos tu mensem fuisse, tam nullo successu valetudi-
nis. Nec dicit Josephus convocatos proceres post
reditum. Erant illi forte Jerosolymis ad majest.
rex aegrotare, ob filii damnationem convaluit, Herode
in thermas euntes subsistendum in Jericho, secuti regem
hactenus. Nec hoc dicit, postquam Herodes Hierichun-
tem venit, Roma exisse legatos Regis, et Regi Jerichun-
ti rediisse. Contra hoc satis apparet, statim ab exces-
su Regis, ~~Antipat~~ Archelaum venisse in castra Judaeorum.
Exequiae vero et balsama, quae hic sunt, ni fallor a liber-
tis, a ~~fam~~ pharmacopaeis, non inspectante ~~~~ Archelao,
utique na partes corporis paterni inhonestas videret, quas
plurimum solebat infercire aromatum. Laceri regem
raccum a servilibus funeralium officiis. Deflevit patre
septem diebus, secundum legem. At lex nihil de 30 dieb.
Exacti isti populo epulum praebuit. Interea vero (nam
festi dicit et Antiquitatibus interea) exorta seditio. Sub ve-
nit Pascha, cum rex Archelaus nondum in itinere Ro-
mam esset, quae tamen statim ab exequiis se itineri paravit.
Contra humorem Regis morbidi commode asserens, vani
res vanos, ex levi ortos, negligentes proprium, revera maxi-
mos fuisse dolores. Uni sibi fecit ... sepulchrum et quod si non ipse, lucubris? Imo quod verbis opus.
Inter Vari successionem, anni principio, et Herodis mor-
tem plane tempus intercessit quod non possit, si Eclip-
sis quatuor demum septimanis. Itaque una illa verisimili-
tudine de insignioris Eclipsis reliquias non evertit. Magna
vis est in Josephi numeris omnifariam secum consen-
tientibus, Eclipsi, historia Romana. Sed singula ejus
communibus: juncta pondus habent. Historia constat non
Epistemonicis, sed ἀκριβῶς, et τεκμηρίοις.

Sextum argumentum ita forte est, ut nisi omnes historicos falsi
arguens, non sis id confessurus. Nemo hactenus annum negavit. Hoc erat Chronologorum erratum, quod Casum ad Herodis non applicarunt. Ex Tacito vero ~~falso~~ allegari ejus
quod non erat. Glossa mea fuit, in scheda exposita
memoriae

Quintum argumentum haec litteris
... firmo confirmatum, judicium
... relegatum. Itaque
... impossibile duos viros
eodem anno in urbis praefectura
transire incipere, mutatis
nominibus. Communicari Augusto
... consulem non fuisse, negare
non potes. Quae suffectis ejus ...
... non habes. Kep.

Ich M. Johan Kepler, Einer Ersamen
Landtschafft diss Hörtzogthumbs Steir
Mathematicum Professor bekhenne das
der Edl vnd vest Herr Sebastian
Speidl zu Vatterstorff, Wolgedachter
E. Ers. Landt: Einnemer mir meiner
quatemberliche besoldung von dem Ersten
Januarij an, biss zu end des ablauffen
des Martij, benandtlich Achthal-
bendt, Dreyssig gulden heütt
dato zu meinen Handen entrich-
tet. Darumben Wolgedachter Herr
Einnemer mitt gegenwürtiger mein-
er Handtschrifft vnd bezaichneten pet-
schafft quitiert ist. Actum 20 Martij
Ao 97 ist.

917 Quittung.

M. Johannis Kepler
Mathematici Quatember
besoldung

37 fl. 4 ß.

den 20 Martij 97.

Bericht: und
Bevelch.

216.

Tra le opere scritte da Sethus Calvisius (nato a Groesleben nel 1556 e morto a Lipsia nel 1617) fu stampata in Oxford nel 1610 una col titolo di *Enodatio duarum quaestionum circa annum nativitatis et ministeri J.-C.* Sembra molto probabile che il noto frammento di Keplero si riferisca a qualche brano di quest'opera, tanto più che quando essa fu stampata Keplero si trovava nel vigore dell'età sua, cioè circa 40 anni.

Questo scritto di Kepler si trova per intero pubblicato nell'opera intitolata = Joannis Kepleri mathematici Eclogae ~~[illegible]~~ Chronicae ex [illegible] 1615 pag 14 = Sextum argumentum ita porro effi... memoriae causa (segue)

Copia

memoriæ causa. Post aliquot dies superveniens professus eram totam sententiam esse Taciti: ubi et momentum ex illa infelici scheda corrupi 25. pro 26, ut folio antecedente. Taciti hoc est: Proficiscenti C. Cæsari ad bellum Armenium datus rector. Reliquum mea sunt, vim armis absolventia. Nondum utique vicesimum annum agenti. Nam anno eo Consul fuit, rector ipse hominum. Eodem ætatis anno Augustus Consul factus. Consulibus rectores non dantur. Ergo quia Cajus 46 ~~est~~ consul ivit ante 46um. Sed res constat sine hac Taciti authoritate: Atque etiam sine Quirinii mentione. Quirinius tamen improviso Lepido repudio me ceperat perturbare. Occidit enim accusatione uxorem quondam suam, 65 Juliano, vicesimo vero ex quo repudiavit. Ergo 46 Juliano repudiavit. Quid dicam? Quid? an necesse est Romæ fuisse Quirinium, cum uxorem repudiavit? Imo absens potuit. Mos ille creber, absens in provinciis ea agere, quæ presentes agebant. Imò verò presens repudiaverit, defunctus adolescentis regimine, qui anno 46 Consul fuit absens. Cessit splendori consulatus Quirinius etsi utilis Cajo futurus consiliis, ne Consul Rectorem habere videretur, si mansisset ille. Tum repudium in 45 confers, si 45 repudiata: 65 erat primus

et vicesimus ex quo repudiata.

Concludo itaque nullo pacto labefactatum a te annum accessus Herodis 42, sed omnibus argumentis quæ haberi possunt de hac materia confirmatissimum esse. Itaque invidiose hi numerum B. Lucæ, et Mariæ memoriam officis. Non hæc faciunt, qui cætera Semideam ex ipsa faciunt. Tu qui quotidie et forte credis peccatricem et ipsam fuisse, piaculum existimas lapsa memoriâ affirmare, quod ipsum infirmitas esset non peccatum. atque ego iam non ago quod mihi tribuis, ut dicam lapsam memoria Mariam, Lucas non allegat Mariam sed ministros Verbi: quoscumque laudet authores lapsus non est qui dicit Circiter 30 annos natum, qui habet 33. Nam quod baptismum in 24 confers, inde est, quod mihi non vis largiri quod est verissimum, Tiberii 15 tum esse 73: et primum fuisse duorum semis mensium. / Neronis 12 non fuisse 110 Julianum arguis eo quod Neronem Josephus in Achaia habeat: Minime prima mentio Neronis in Achaja, est post Novembrem, 12 Neronis, quando diffregerunt proceres paulatim ex Jerosolymis et se receperunt ad Cestium. Quorum aliquos Cestius misit ad Neronem in Achaiam

textum trepidis consiliis commentus (sic) sum, jam video, Suetonium demum ex Jerónymo intelligens.

---

cantus suos exerciturus
Nam Olympiæ musicum agone commisit
præter consuetudinem

(questa postilla è presso al passo trajecit in Peloponnesum, &c. (veggasi pag. 4ª, lin. 3 di questa copia)

(3ª postilla)

Vespasianus missus est Achaja. a Nerone

Nero

ex Græcia

(postilla seconda)

Δευξέραι φεογίδες (?) Non fuit opus hac trepidatione. Non dicit Josephus Costoberum et Saulum e vestigio post cladem Cestij quae facta est Novembj annj 110, ad Cestium profugisse. Nec dicit hos profugos a Cestio confestim missos ad Neronem. Nec dicit quo die missi, jam notum in Syria fuisse, Neronem esse in Achaja. Misit illos initio annj 111 dum Nero occisis adhuc aliquot Senatoribus, ex Campania cum Tyridate Rege armeniae Romam venit, eoque dimisso (nihil enim praeterea Tacitus actum eo anno perfecit) se itineri Achaico compu= (volta l'originale)

...rit, mense forte Februario. Cestianj itaque Neronj ...brij fiunt in Achaia.
Certum est, Neronem in Achaia fuisse anno II. Olympiad: CXI, quae dilata huc fuit, in ejus adventum, vi: ...Hieronymi Eusebiana ...Scaligerj notus. At ex Josepho constat, quo anno Nero in Achaja fuit, isthmum perfossurus, illo anno Vespasianum cepisse Galilaeam. Ergo priori 110 contigit clades Cestij: Itaque quae hic juxta in

qui venire potuerunt initio annj 111. Sed etiam nunc me premis: Initio annj 111 nondum fuisse Neronem in Achaja: certè tu postquam diu pugilum more umbra me feris, tandem serium ictum dedisti: Nulla in Tacito mentio absentis in Achaia Neronis. Quid igitur? Bis inquam fuit Nero in Achaia, semel anno 110: Silio Nerva et Attico Vestino consulibus: Iterum sequente 111 Suetonio et Telesino consulibus: quando Isthmum aggressus. Unde verò priorem? Ex Suetonio. At is duas solas expeditiones ait susceptas? Militares, inquam. Nam privatj affectus causâ Româ saepius exivit. Suetonius ergo quid de priorj anno? Neronem in Achaia ludis olimpijs exhibet. Id non potuit nisi 110. Nam ante erat modestior. Non contentus, inquit Suetonius, harum artium experimenta Romae dedisse (priorj parte annj 110, post ultam conjurationem mense majo, aut quinquennali ludicro, et lustralj certamine, de quibus Tacitus) Achaiam petit, hinc maxime motus, etc: ubi inter causas non est isthmi perfossio. Imo decendens (ut alibi Suetonius) e medio stadio provinciam libertate donat. Decessit igitur durantibus vel vix finitis ludicris. Nam initio 111. Juliano Tacito Romae est rursum. Et haec non sunt adversa Tacito: qui circa

Majum anni 110, Neronem exhibet Neapolj. Suetonius vero ait Prodijsse primum Neapolj cantatum, unde procul dubio trajecit in peloponnesum, peste Campaniam et Romanam vrbem vastante reliquo anni 110, quod Tacitus indicat. Miror tamen Tacitum hunc trajectum tacuisse. Nisi forte, quod in gestis Vitellij, idem hic quoque instituit, conjungere utramque Neronis profectionem Achaicam; eo quod prior posteriorj forsan occasionem dederit. Itaque per Suetonium stat, ut Neronis 12 Julianus 110 esse, et Neronem in Achaia habere possit. Nisi nodum hunc ita solvissem, vis adhibenda fuit. Nam gesta Cestij et Judaeorum illo anno 12 Neronis omnino arguunt annum 110 quia Pascha 14 Aprilis et 7. Sept: Sabbathum. Gratias tibi debeo, Calvisj, ~~nihil unquam mei affirmati~~ qui me induxisti ad hoc pervestiganda. Etsi dies hic mihj perijt lectione repetita. Tu, si quid melius, scribe. Xiphilino careo. Is procul dubio de expeditione, Nerone isthmum perfodiente. Ego mi Calvisj, nihil unquam mei affirmati studio defendj, nec facturus porro sum. Plane, ut nunc habeo, persuasus sum, rem sic habere. Quod si quid occurrit indissolubile: spero me inter argumenta κατασκευαστικά, et inter

unicum scrupulum, recte distinguere.

De Consonantijs, id est quod dicis: mentem meam plane non percepisti: Putavi me clare loquj. Circulum ab uno signo per 7 aspectus divide, Sit signum 0 ♈. erit terminus ⚹ in 0 ♊, ⚺ 12 ♊, □ 0 ♋, △ 0 ♌, # 15 ♌. ⚼ 24 ♌. ☍ 0 ♎. Itaque partes erunt 60. 72. 90. 120. 135. 144. 180. qualium totus circulus habet 360. In minoribus terminis sic 20. 24. 30. 40. 45. 48. 60. totum 120. Si sic et chordam diviseris, prodeunt omnes Rationes consonantiarum

---

postille

postilla 1ª) Sius# illa vera dicit que authoribus ~~aff~~firmat. Ejus authoritate non pugno; potui quod ipse. quia primus non erat honore privandus. Si certum relegatum 24. non igitur 40 causa illi de 40 suspicanti, procul dubio est lacuna in Dione, circa illum annum. Ex Suetonio pugno superva-rie. Res sine hoc certa? Tu Suetonium incertum faciens, rem mihi non eripis. Totius iam, et Suetonij in loco certus esto, confirmatus ex Vellejo. Josephus non disertius firmat, post relegatum Archelaum, conditum vicum. Sed postquam expediit Archelaum, transivit ad Herodem et Philippum, eorumque res gestas. Itaque ne hoc quidem certum, eodem anno Caesaream et Juliada conditam. at nec illud, prius Caesaream inceptam etsi praemittitur. Insigniorem praemisit.

\# questo Sius sembra finale di una parola interrotta alla pagina precedente, forse Calvi-
e così Calvisius.

Fragment aus einem Berichte J. Kepler's an die oberösterreichischen Stände d. d. 9. Mai 1616.

Von den tabulis Rudolphj.

Die tabula bedürffen zeitt

E. Gn. werden selber wissen, oder von
andern Mathematicis bericht sein, das
in re literaria die tabulae astronomicae ein
Wolbedürfftiges Hauptwerckh sein müssen
und gar nit wie ein Comedj über nacht
anzustellen, oder wie ein poëma auss
einem einfallen bestehe, oder wie ein
Commentarius super Aristotelem auss dem
Ermel zu schütteln: sondern man sich
vil Jahrlang zu bekümmern und mit Obser-
vationibus und calculationibus zu bemühen
habe, weil man die rechnung also ver-
fassen, das sie auff vil hundert ja tau-
sent Jahr hindersich und für sich gelten
solle. Copernicus hat 27 Jahr zugebracht
ehe er sein opus Revolutionum und tabulas
ans liecht gebracht. An den tabulis Rudol-
phj hatt Tycho Brahe albereit 38 Jahr, nem-
lich biss in sein gruben, und zwar jederzeit
mit hülff 10. 20. 30. studiosorum gearbeitet

Was Tycho Brahe daran gemacht

Seiner Verrichtung ist dise. Erstlich hatt
er das werckh mit Observationibus (welche
gleichsam vester grund, stein und holz zum
gepeu seind.) überflüssig versehen,
hiebevor die fixas stellas über ain-
tausent, ausgemessen, und jedem sein
seinen ort, wie er denselben jederzeit
behalt, abgezaichnet. Den thail hatt
er an den Planeten, welliche wegen
Irer vielfaltigen verwirten bewegung das
meiste

meiste Kopffbrechen verursachen, auch
angefangen, vnd bey Sonn vnd Mond
vberhaupt das schwereste gethon, vnd den
bau an dieser seitt auffgeschlagen.

Was mir über geplich zu verfertig.

Die übrige fünff planeten, mit weni-
ger an Sonn vnd Mond theil vnd mehr
von Ich oder E jemahls gemeint gehabt,
sind mir geblieben

Was Ich zu Kep dem abgeblatt

An der Sonnen als dem Eckstain vnd
grundfeste zu allen Planeten, vnd an dem
Planeten Marte hab Ich 9 Jahr gearbaittet
da Ich noch ziemliche hülff von Jenglichen
studiosis gehabt, biss Ich meine Commen-
tarii de Marte ans liecht gebracht.

Der Junge gelehrte Mathematicus, David
Fabricius, der mich vor einem Jahr wegen
meines langen verzugs starckh ange-
zapft, vnd Ir vermeint, E wolte mit
seinen tabulis fertig sein, die zäumt
dess Jahr die schwingen wider ein,

Das erschuf alles erschöpft

vnd meldet, das sich bey den Sonnen-
finsternüssen noch ein anderer merck-
licher defectus finde, der biss daher noch
vnerörtert geblieben, Ist gewisslich wol
an den rechten knopff kommen.

Unterschrift am Ende der Urkunde: Johan Keppler

Indorsat: Johan Keplers Mathematici gehorsames anbringen.

J o a n n i s   K e p p l e r i   M a t h e m a t i c i

E C L O G A E   C H R O N I C A E

ex epistolis doctissimorum aliquot virorum
et suis mutuis,

quibus examinantur tempora nobilissima:

I. Herodis Herodiadumque.

II. Baptismi et ministerii Christi annorum non plus 2 1/4,

III. Passionis, mortis et resurrectionis Dn. N. Jesu Christi, anno aerae nostrae vulgaris 31, non ut vulgo 33.

IV. Belli Judaici, quo funerata fuit cum Hierosolymis et Templo Synagoga Judaica sublatumque Vetus Testamentum.

Inter alia et Commentarius luculentus in locum Epiphanii obscurissimum de cyclo veteri Judaeorum.

Cum Privilegio ad annos XV.

/ Epistola I. Sethus Calvisius Joanni Keplero.
22. Maj. Jul. 1607./

Frankofurti.
Typis Joannis Bringeri, Impensis vero Godefridi Tampachii.
MDCXV.

Eclogae Chronicae.

*) Nam Josephus [exaggerat Judaeorum virtutem, quod urbem per 5 menses contra tam numerosum exercitum defenderint.At antequam Romanae copiae accessissent, nec oppugnati sunt / aggeres tantum struebantur/ nec a numeroso exercitu obsessi. Atque hem te jugulo; cur annus 9. Julianus dicitur quartus, si 7. Julianus fuit primus Herodis? Concilia, sed sic ut patiaris Josephum in hac historia Romano more numerare / imo etiam Judaico, a mense Nisan/. Nimis enim multa documenta sunt praeterea.Tunc autem contrarius es tibi ipsi; si 9. Juliano cepit Hierosolyma, cur confers initium a captis Hierosolymis in decimum?

Sed et haec asystata : fervebat Actiacum bellum post victoriam Actiacam, ergo Alexandria recepta est idem quod victoria Actiaca. Etsi mihi non est opus hoc effugio. Nam movebat Antonius in Caesarem Juliano 14. Domitio et Sosio consulibus.Lege Dionem. Aestate n. anni 14. usque Corcyram navigavit , autumno rediit in Peloponnesum, hibernavit Patris. Eo igitur anno Herodi fuit bellum cum Arabibus, non 15. Cognosce errorem tuum et emenda. Accidit igitur altera calamitas, terrae motus scil. anno altero, scil. 15, non quod ais 16. Ex quo intellige, quid voluerit Josephus, cum scribit:maxime fervente bello Actiaco. Quaeso te, quid clarius dici potuit de bello ante Actiacam victoriam, et tamen, nisi Dion hic quoque adstipularetur mihi, vim faceres mihi scilicet, loqui illum de expeditione Aegyptica post pugnam ad Actium. Itaque hic 15. annus omnino est Herodis 7,fatere itaque, 9. Julianum esse Herodis primum. Herodes vero ad Caesarem non venit statim post pugnam Actiacam, exeunte 15. Juliano. Altero anno 16. affuit Augusto in Aegyptum moturo.Inter cetera commemorat Josephus, quod Herodes non statim deseruerit Antonium post Actiacam pugnam.

*) Anfang des Manuskriptes.

—— Textverluste auf der ersten Seite durch ausgerissene Ecke.

Quomodo vero probas, auxilia Gallo missa Herodis 13? Nam ego probavi 14. Herodis. Tu nihil contra.

Caesarea fuit dedicata antequam iret Herodes Romam. Nihil impedit series textus historici. Vocula tunc interdum repetit eundem annum, cujus historia ob seriem jam praemissa fuit.

De Augusti in Syriam trajectu tantum obloqueris.Verisimilius ego, qui nodos aperio et vim objectionis nudam ob oculos pono. Si est quod tu dicis, novum quid servat Josephus, decimo anno indicans exactum decennium. Si quod ego: Josephus ubique sibi constat.

Quae tertio argumento objicis , sunt a me satis diluta,dum Scaligero respondeo.Non dicit Josephus,6 mensibus ante exitum Tiberii mortuum Philippum, sed postquam continuasset historiam usque ad 6 menses a morte Tiberii, subjicit: tunc/ tempore illius continuae historiae biennii aut plurium annorum, sub Pilato nimirum/ decessisse Philippum vicesimo Tiberii. Subjicit[sic non haec tantum, sed et alia quae certissimum est prius facta esse.Et mirum est cum portam videas, velle te perrumpere solidum murum et Josephi textum falsi arguere. Quid opus est? An non bene stat historia a me ordinata numerique omnes Josephi sibi congruunt?

De eclipsi. Videris admetiri syllabas historiae de morte Herodis, ut iis tempus metiaris. Atrocitas rei Josepho multa verba extorsit.Res ipsas vide: medicos ex omni provincia intra triduum cogere potuit, consilium intra horam poterant medici dare.*Hiericho distat Hierosolymis minus puto, quam thermae Alsaticae a vicinia Austriae. Octiduum esto in thermis consumtum.Putas tu, mensem fuisse tam nullo successu valetudinis?Nec dicit Josephus, convocatos proceres post reditum. Erant illi forte Hierosolymis,cum rex incepit aegrotare, ob filii damnationem convocati:Herode in thermas eunte substiterunt in Hiericho, secuti regem hactenus.**/Nec dicit Josephus postquam Herodes Hierichuntem venit, Roma exisse legatos regis et regem Hierichunti reperisse. Contra hoc apparet satis:ab excessu regis Archelaum statim venisse in coetum Judaeorum.Exequiae vero et balsama curatae sunt ni fallor a libertis, a pharmacopaeis, non inspectante Archelao, utique ne corporis paterni partes inhonestas videret, qua plurimum solebat infarciri aromatum: da ergo,regem vacare a servilibus funeralium officis. Deflevit patrem septem diebus secundum legem. At lex nihil de 30 diebus. Exactis iis 7 populo epulum praebuit, interea vero / manifeste dicit in antiquitatibus-interea-/ coorta seditio. Supervenit pascha, cum rex Archelaus nondum in itinere Romano esset, qui tamen statim ab exequiis se itineri paravit.

Contra rumorem de rege mortuo commune affers rumores vanos ex levi ortos, negligis propria re vera maximos fuisse regis dolores. Vim sibi fecit Herodes perorans ad populum, et quid si non ipse locutus? imo quid verbis opus? Inter Vari successionem anni principio et Herodis morbum plane tempus interfuit, quod non posset, si eclipsis 9. Januarii sumeretur.Itaque una illa verisimilitudine de insigniori eclipsi reliquas non evertis. Magna vis est in Josephi numeris omnifariam sibi consentientibus , in eclipsi, in historia Romana. Tu singula elevas communibus , juncta pondus habent; historia constat non epistemonicis, sed deiktikois et tekmeriois.

* Vix unam diem ex historia eviceris.

** Graecus textus hoc insinuat, primo statim in Hierichuntem convocatos:et facile colligitur, regem decubuisse non Hierosolymis, sed in vicinia Hierichuntis, Alexandrii aut Herodii, castellis ab ipso exstructis, aut in ipso oppido, ubi erat carcer Antipatri.

Eclogae Chronicae.

Quintum argumentum hoc habet certissime confectum, Juliam Juliano 44. relegatam. Itaque proba impossibile, duos vicus eodem anno in urbium speciem transire incipere, mutatis nominibus. Caninium cum Augusto consulem non fuisse affirmare non potes, qui suffectos ejus anni in numerato non habes.

Lipsius ea vera dicit, quae auctoribus firmat.Ejus auctoritate non pugno; potui quod ipse: sed quia primus ille, non erat honore privandus. Si certum, Juliam relgatam 44, non igitur 40. Causa Lipsio de 40 suspicandi procul dubio est lacuna in Dione circa illum annum.

Ex Suetonio pugno supervacue, res sine hoc certa est. Tu Suetonium incertum faciens rem mihi non eripis. Potius jam et Suetonii in loco certus esto, confirmatus ex Vellejo.

Josephus non diserte affirmat, post relegatum Archelaum conditum vicum,sed postquam expedivit Archelaum,transivit ad Herodem et Phillipum eorumque res gestas. Itaque ne hoc quidem certum, eodem anno Caesaream et Juliada conditam; at nec illud: prius Caesaream inceptam, etsi praemittitur; insigniorem praemisit.

Sextum argumentum ita forte est, ut, nisi omnes historicos falsi argueris, non sis id confessurus. Nemo hactenus annum negavit, hoc erat chronologorum erratum, quod Cajum ad res Herodis non applicarunt. Ex Tacito vero allegavi ego,quod non erat. Glossa mea fuit in scheda expressa, memoriae causa./Cfr. vol. I p. 529./ Post aliquot dies superveniens persuasus fui, totam sententiam esseTaciti,ubi et numerum ex illa infelici scheda corrupi 25, pro eo, quod debuit 26, ut folio antecedente. Taciti hoc est, proficiscenti Caesari ad bellum Armenicum datus rector Lollius. Reliqua mea sunt, vim argumenti absolventia, nondum utique vicesimum annum agenti.Nam anno eo consul fuit, rector ipse hominum. Eodem aetatis anno Augustus consul factus; consulibus rectores non dantur.*/ Ergo quia vicesimo anno consul, ivit ante 20.

---

*Argumentum inutile res certa.Nam omnino consulis rector fuit Lollius.

Sed res constat sine hac Taciti auctoritate , atque etiam sine Quirinii mentione.

Quirinius tamen improviso Lepidae repudio me coeperat perturbare.Occidit enim / accusatione/ uxorem quondam suam 65. Juliano, vicesimo ex quo repudiaverat, ergo anno 46. repudiavit. Quid dicam? quid? an necesse est, Romae fuisse Quirinium,cum uxorem repudiavit? imo absens potuit. Mos ille creber, absentes in provinciis ea agere, quae praesentes agebant. Imo vero praesens repudiaverit, defunctus Caji adolescentis regimine, qui anno 46. consul fuit absens. Cessit splendori consulatus Quirinius / etsi utilis Cajo futurus consiliis/, ne consul rectorem habere videretur, si mansisset ille.**/ Tu repudium in 45. confers; si 45. repudiata, 65 esset primus et vicesimus, ex quo repudiata; contra quam libri habent.

Concludo itaque, nullo pacto labefactatum a te annum excessus Herodis 42, sed omnibus argumentis, quae haberi possunt de hac materia, confirmatissimum esse. Itaque invidiose mihi numerum B. Lucae et Mariae memoriam objicis. Non hoc faciunt,qui hyperduliae cultum illi tribuunt. Tu qui quotidie audis et forte credis, peccatricem et ipsam fuisse, piaculum existimas, lapsam memoria affirmare, quod ipsum infirmitas esset, non peccatum. Atqui ego id non ago, quod mihi tribuis, ut dicam, lapsam memoria Mariam: Lucas non allegat Mariam, sed ministros verbi. Quoscunque laudet auctores,lapsus non est, qui dicit circiter 30 annos natum, qui habet 33. Nam quod baptismum in 34. confers, inde est, quod mihi non vis largiri, quod verissimum,Tiberii 15. esse Josepho 73. Julianum, et primum Tiberii in Josepho fuisse duorum semis mensium.*/

**/ Imo illo ipso anno 46.demum missus ad Cajum jam Armeniam obtinentem.

*/ Imo $5\frac{1}{2}$ mensium more Judaico usque ad Nisan sequentem.

Neronis 12, non fuisse 110. Julianum, arguis eo, quod Neronem Josephus in Achaia habeat. Minime, prima mentio Neronis in Achaia est post Novembrem duodecimo Neronis, quando diffugerunt proceres paulatim ex Hierosolymis et se receperunt ad Cestium, quorum aliquos Cestius mittit ad Neronem in Achaiam, qui venire potuerunt initio anni 111. Sed etiamnum me premis, initio anni 111. nondum fuisse Neronem in Achaia. Certe tu, postquam pugilum more umbra me feris, tandem serium ictum dedisti. Nulla in Tacito mentio absentis in Achaia Neronis. Quid igitur? Bis, inquam, fuit Nero in Achaia, semel anno 110, Silio Nerva et Attico Vestino Coss.; iterum sequente 111, Suetonio et Telesino Coss, quando isthmum aggressus. Unde vero probem? Ex Suetonio. At is duas solas expeditiones ait susceptas? Militares inquam. Nam privati affectus causa Roma saepius exivit. Suetonius ergo quid de priori anno? Neronem in Achaia ludis Olympicis exhibet. Id non potuit nisi 110. Nam ante erat modestior. [N o n c o n t e n t u s, inquit Suetonius, h a r u m a r t i u m e x p e r i m e n t a R o m a e d e d i s s e /prima parte anni 110. post deletam conjurationem mense Majo aut quinquennali ludicro et lustrali certamine, de quibus Tacitus/ A c h a i a m p e tit h i n c m a x i m e m o t u s e t c., ubi inter causas mox est isthmi perfossio. Imo d e c e d e n s /ut alibi Suetonius/ e m e d i o s t a d i o p r o v i n c i a m l i b e r t a t e d o n a t, decessit igitur durantibus vel vix finitis ludicris. Nam initio 111. Tacito Romae est Nero iterum. Et haec non sunt adversa Tacito, qui circa Majum anni 110. Neronem exhibet Neapoli. Suetonius vero ait, prodiisse primum Neapoli cantatum, unde procul dubio trajecit in Peloponnesum, peste Campaniam et Romam urbem vastante reliquo anni 110. quod Tacitus indicat. Miror tamen, Tacitum hunc trajectum tacuisse; nisi forte , quod in gestis Vitellii, idem hic quoque instituit, conjungere utramque Neronis profectionem Achaicam: eo quod prior posteriori occasionem dederit.

Itaque per Suetonium stat, ut Neronis duodecimus Julianus centesimus decimus esse et Neronem in Achaia habere possit. Nisi nodum hunc ita solvissem, vis adhibenda fuit. Nam gesta Cestii et Judaeorum illo anno 12. Neronis omnino arguunt annum Julianum 110, quia pascha 14. Aprilis et 7. Septembris Sabbathum.

Gratias tibi debeo Calvisi, qui me induxisti ad haec pervestiganda. Etsi dies hic mihi periit lectione repetita. Tu, si quid melius, scribe. Xiphilino careo. Is procul dubio de posteriori expeditione , Nerone isthmum perfodiente. Ego, mi Calvisi, nihil unquam mei affirmati studio defendi nec facturus porro sum. Plane ut nunc habeo ,persuasus sum, rem sic habere. Quodsi quid occurrit indissolubile ,speres tamen, me inter argumenta kataskenastika et inter unicum scrupulum recte distinguere.

Deuterai phrontides. Non fuit opus hac trepidatione. Non dicit Josephus, Costobarum et Saulum e vestigio post cladem Cestii, quae facta est Novembri anni 110, ad Cestium profugisse; nec dicit, hos profugos a Cestio confestim ad Neronem missos; nec dicit, quo die missi sunt, jam notum in Syria fuisse, Neronem esse in Achaia. Misit illos initio anni 111, dum Nero occisis adhuc aliquot senatoribus ex Campania cum Tiridate rege Armeniae Roman venit eoque dimisso /nihil enim praeterea Tacitus actum eo anno pertexit/ se itineri Achaico comparavit, mense forte Februario. Cestiani itaque Neroni obvii fiunt in Achaia. Certum est, Neronem in Achaia fuisse anno 2. Olympiadis CXI.*, quae dilata huc fuit in ejus adventum/ vide Hieronymi Eusebiana

*/ Imo in annum 3. hujus Olympiadis, ex Philostrato Pausania.

et Scaligeri notas/. At ex Josepho constat, quo anno Nero in Achaia fuit, isthmum perfossurus, illo anno, scilicet Juliano 111. Vespasianum cepisse Galilaeam: ergo priori 110. contigit clades Cestii. Itaque quae paulo supra trepidis consiliis commentus sum, jam video Suetonium nunc demum ex Hieronymo intelligens.

Joannis Keppleri Mathematici

ECLOGAE CHRONICAE

ex epistolis doctissimorum aliquot virorum
et suis mutuis,

quibus examinantur tempora nobilissima:

I. Herodis Herodiadumque.

II. Baptismi et ministerii Christi annorum non plus 2 1/4,

III. Passionis, mortis et resurrectionis Dn. N. Jesu Christi, anno aerae nostrae vulgaris 31, non ut vulgo 33.

IV. Belli Judaici, quo funerata fuit cum Hierosolymis et Templo Synagoga Judaica sublatumque Vetus Testamentum.

Inter alia et Commentarius luculentus in locum Epiphanii obscurissimum de cyclo veteri Judaeorum.

Cum Privilegio ad annos XV.

/ Epistola I. Sethus Calvisius Joanni Keplero.
22. Maj. Jul. 1607./

Frankofurti.
Typis Joannis Bringeri, Impensis vero Godefridi Tampachii.
MDCXV.

Nam Josephus exaggerat Judaeorum virtutem, quod urbem per 5 menses contra tam numerosum exercitum defenderint.At antequam Romanae copiae accessissent, nec oppugnati sunt / aggeres tantum struebantur/ nec a numeroso exercitu obsessi. Atque hem te jugulo; cur annus 9. Julianus dicitur quartus, si 7. Julianus fuit primus Herodis? Concilia, sed sic ut patiaris Josephum in hac historia Romano more numerare / imo etiam Judaico, a mense Nisan/. Nimis enim multa documenta sunt praeterea.Tunc autem contrarius es tibi ipsi; si 9. Juliano cepit Hierosolyma, cur confers initium a captis Hierosolymis in decimum?

Sed et haec asystata : fervebat Actiacum bellum post victoriam Actiacam, ergo Alexandria recepta est idem quodvictoria Actiaca. Etsi mihi non est opus hoc effugio. Nam movebat Antonius in Caesarem Juliano 14. Domitio et Sosio consulibus.Lege Dionem. Aestate n. anni 14. usque Corcyram navigavit , autumno rediit in Peloponnesum, hibernavit Patris. Eo igitur anno Herodi fuit bellum cum Arabibus, non 15. Cognosce errorem tuum et emenda. Accidit igitur altera calamitas, terrae motus scil. anno altero, scil. 15, non quod ais 16. Ex quo intellige, quid voluerit Josephus, cum scribit:maxime fervente bello Actiaco. Quaeso te, quid clarius dici potuit de bello ante Actiacam victoriam, et tamen, nisi Dion hic quoque adstipularetur mihi, vim faceres mihi scilicet, loqui illum de expeditione Aegyptica post pugnam ad Actium. Itaque hic 15. annus omnino est Herodis 7,fatere itaque, 9. Julianum esse Herodis primum. Herodes vero ad Caesarem non venit statim post pugnam Actiacam, exeunte 15. Juliano. Altero anno 16. affuit Augusto in Aegyptum moturo.Inter cetera commemorat Josephus, quod Herodes non statim deseruerit Antonium post Actiacam pugnam.

Quomodo vero probas, auxilia Gallo missa Herodis 13? Nam ego probavi 14. Herodis. Tu nihil contra.

Caesarea fuit dedicata antequam iret Herodes Romam. Nihil impedit series textus historici. Vocula tunc interdum repetit eundem annum, cujus historia ob seriem jam praemissa fuit.

De Augusti in Syriam trajectu tantum obloqueris.Verisimilius ego, qui nodos aperio et vim objectionis nudam ob oculos pono. Si est quod tu dicis, novum quid servat Josephus, decimo anno indicans exactum decennium. Si quod ego: Josephus ubique sibi constat.

Quae tertio argumento objicis , sunt a me satis diluta,dum Scaligero respondeo.Non dicit Josephus,6 mensibus ante exitum Tiberii mortuum Philippum, sed postquam continuasset historiam usque ad 6 menses a morte Tiberii, subjicit: tunc/ tempore illius continuae historiae biennii aut plurium annorum, sub Pilatò nimirum/ decessisse Philippum vicesimo Tiberii. Subjicit sic non haec tantum, sed et alia quae certissimum est prius facta esse.Et mirum est cum portam videas, velle te perrumpere solidum murum et Josephi textum falsi arguere. Quid opus est? An non bene stat historia a me ordinata numerique omnes Josephi sibi congruunt?

De eclipsi. Videris admetiri syllabas historiae de morte Herodis, ut iis tempus metiaris. Atrocitas rei Josepho multa verba extorsit.Res ipsas vide: medicos ex omni provincia intra triduum cogere potuit, consilium intra horam poterant medici dare.*Hiericho distat Hierosolymis minus puto, quam thermae Alsaticae a vicinia Austriae. Octiduum esto in thermis consumtum.Putas tu, mensem fuisse tam nullo successu valetudinis?Nec dicit Josephus, convocatos pro-

---

* Vix unam diem ex historia evinceris.

ceres post reditum. Erant illi forte Hierosolymis,cum rex incepit aegrotare, ob filii damnationem convocati:Herode in thermas sunte substiterunt in Hiericho, secuti regem hactenus.**/Nec dicit Josephus postquam Herodes Hierichuntem venit, Roma exisse legatos regis et regem Hierichunti reperisse. Contra hoc apparet satis:ab excessu regis Archelaum statim venisse in coetum Judaerorum.Exequiae vero et balsama curatae sunt ni fallor a libertis, a pharmacopaeis, non inspectante Archelao, utique ne corporis paterni partes inhonestas videret, qua plurimum solebat infarciri aromatum: da ergo,regem vacare a servilibus funeralium officiis. Deflevit patrem septem diebus secundum legem. At lex nihil de 30 diebus. Exactis iis 7 populo epulum praebuit, interea vero / manifeste dicit in antiquitatibus-interea-/ coorta seditio. Supervenit pascha, cum rex Archelaus nondum in itinere Romano esset, qui tamen statim ab exequiis se itineri paravit.

Contra rumorem de rege mortuo commune affers rumores vanos ex levi ortos, negligis propria re vera maximos fuisse regis dolores. Vim sibi fecit Herodes perorans ad populum, et quid si non ipse locutus? imo quid verbis opus? Inter Vari successionem anni principio et Herodis morbum plane tempus interfuit, quod non posset, si eclipsis 9. Januarii numeretur.Itaque una illa verisimilitudine de insigniori eclipsi reliquas non evertis. Magna vis est in Josephi numeris omnifariam sibi consentientibus , in eclipsi, in historia Romana. Tu singula elevas communibus , juncta pondus habent; historia constat non epistemonicis, sed deiktikois et tekmeriois.

** Graecus textus hoc insinuat, primo statim in Hierichuntem convocatos:et facile colligitur, regem decubuisse non Hierosolymis, sed in vicinia Hierichuntis, Alexandrii aut Herodii, castellis ab ipso exstructis, aut in ipso oppido, ubi erat carcer Antipatri.

Quintum argumentum hoc habet certissime confectum, Juliam Juliano 44. relegatam. Itaque proba impossibile, duos vicus eodem anno in urbium speciem transire incipere, mutatis nominibus. Caninium cum Augusto consulem non fuisse affirmare non potes, qui suffectos ejus anni in numerato non habes.

Lipsius ea vera dicit, quae auctoribus firmat. Ejus auctoritate non pugno; potui quod ipse: sed quia primus ille, non erat honore privandus. Si certum, Juliam relgatam 44, non igitur 40. Causa Lipsio de 40 suspicandi procul dubio est lacuna in Dione circa illum annum.

Ex Suetonio pugno supervacue, res sine hoc certa est. Tu Suetonium incertum faciens rem mihi non eripis. Potius jam et Suetonii in loco certus esto, confirmatus ex Vellejo.

Josephus non diserte affirmat, post relegatum Archelaum conditum vicum, sed postquam expedivit Archelaum, transivit ad Herodem et Phillipum eorumque res gestas. Itaque ne hoc quidem certum, eodem anno Caesaream et Juliada conditam; at nec illud: prius Caesaream inceptam, etsi praemittitur; insigniorem praemisit.

Sextum argumentum ita forte est, ut, nisi omnes historicos falsi argueris, non sis id confessurus. Nemo hactenus annum negavit, hoc erat chronologorum erratum, quod Cajum ad res Herodis non applicarunt. Ex Tacito vero allegavi ego, quod non erat. Glossa mea fuit in scheda expressa, memoriae causa./Cfr. vol. I p. 529./ Post aliquot dies superveniens persuasus fui, totam sententiam esseTaciti, ubi et numerum ex illa infelici scheda corrupi 25, pro eo, quod debuit 26, ut folio antecedente. Taciti hoc est, proficiscenti Caesari ad bellum Armenicum datus rector Lollius. Reliqua mea sunt, vim argumenti absolventia, nondum utique vicesimum annum agenti. Nam anno eo consul fuit, rector ipse hominum. Eodem aetatis anno Augustus consul factus; consulibus rectores non dantur.*/ Ergo quia vicesimo anno consul, ivit ante 20.

---

*Argumentum inutile res certa. Nam omnino consulis rector fuit Lollius.

Sed res constat sine hac Taciti auctoritate , atque etiam sine Quirinii mentione.

Quirinius tamen improviso Lepidae repudio me coeperat perturbare. Occidit enim / accusatione/ uxorem quondam suam 65. Juliano, vicesimo ex quo repudiaverat, ergo anno 46. repudiavit. Quid dicam? quid? an necesse est, Romae fuisse Quirinium, cum uxorem repudiavit? imo absens potuit. Mos ille creber, absentes in provinciis ea agere, quae praesentes agebant. Imo vero praesens repudiaverit, defunctus Caji adolescentis regimine, qui anno 46. consul fuit absens. Cessit splendori consulatus Quirinius / etsi utilis Cajo futurus consiliis/, ne consul rectorem habere videretur, si mansisset ille.**/ Tu repudium in 45. confers; si 45. repudiata, 65 esset primus et vicesimus, ex quo repudiata; contra quam libri habent.

Concludo itaque, nullo pacto labefactatum a te annum excessus Herodis 42, sed omnibus argumentis, quae haberi possunt de hac materia, confirmatissimum esse. Itaque invidiose mihi numerum B. Lucae et Mariae memoriam objicis. Non hoc faciunt, qui hyperduliae cultum illi tribuunt. Tu qui quotidie audis et forte credis, peccatricem et ipsam fuisse, piaculum existimas, lapsam memoria affirmare, quod ipsum infirmitas esset, non peccatum. Atqui ego id non ago, quod mihi tribuis, ut dicam, lapsam memoria Mariam: Lucas non allegat Mariam, sed ministros verbi. Quoscunque laudet auctores, lapsus non est, qui dicit circiter 30 annos natum, qui habet 33. Nam quod baptismum in 34. confers, inde est, quod mihi non vis largiri, quod verissimum, Tiberii 15. esse Josepho 73. Julianum, et primum Tiberii in Josepho fuisse duorum semis mensium.*/

**/ Imo illo ipso anno 46. demum missus ad Cajum jam Armeniam obtinentem.

*/ Imo 5½ mensium more Judaico usque ad Nisan sequentem.

Neronis 12. non fuisse 110. Julianum, arguis eo, quod Neronem Josephus in Achaia habeat. Minime, prima mentio Neronis in Achaia est post Novembrem duodecimo Neronis, quando diffugerunt proceres paulatim ex Hierosolymis et se receperunt ad Cestium, quorum aliquos Cestius mittit ad Neronem in Achaiam, qui venire potuerunt initio anni 111. Sed etiamnum me premis, initio anni 111. nondum fuisse Neronem in Achaia. Certe tu, postquam pugilum more umbra me feris, tandem serium ictum dedisti. Nulla in Tacito mentio absentis in Achaia Neronis. Quid igitur? Bis, inquam, fuit Nero in Achaia, semel anno 110, Silio Nerva et Attico Vestino Coss.; iterum sequente 111, Suetonio et Telesino Coss., quando isthmum aggressus. Unde vero probem? Ex Suetonio. At is duas solas expeditiones ait susceptas? Militares inquam. Nam privati affectus causa Roma saepius exivit. Suetonius ergo quid de priori anno? Neronem in Achaia ludis Olympicis exhibet. Id non potuit nisi 110. Nam ante erat modestior. N o n c o n t e n t u s, inquit Suetonius, h a r u m a r t i u m e x p e r i m e n t a R o m a e d e d i s s e /prima parte anni 110. post deletam conjurationem mense Majo aut quinquennali ludicro et lustrali certamine, de quibus Tacitus/ A c h a i a m p e t i t h i n c m a x i m e m o t u s e t c., ubi inter causas mox est isthmi perfossio. Imo d e c e d e n s /ut alibi Suetonius/ e m e d i o s t a d i o p r o v i n c i a m l i b e r t a t e d o n a t, decessit igitur durantibus vel vix finitis ludicris. Nam initio 111. Tacito Romae est Nero Merum. Et haec non sunt adversa Tacito, qui circa Majum anni 110. Neronem exhibet Neapoli. Suetonius vero ait, prodiisse primum Neapoli cantatum, unde procul dubio trajecit in Peloponnesum, peste Campaniam et Romam urbem vastante reliquo anni 110. quod Tacitus indicat. Miror tamen, Tacitum hunc trajectum tacuisse; nisi forte, quod in gestis Vitellii, idem hic quoque instituit, conjungere utramque Neronis profectionem Achaicam: eo quod prior posteriori occasionem dederit.

Itaque per Suetonium stat, ut Neronis duodecimus Julianus centesimus decimus esse et Neronem in Achaia habere possit. Nisi nodum hunc ita solvissem, vis adhibenda fuit. Nam gesta Cestii et Judaeorum illo anno 12. Neronis omnino arguunt annum Julianum 110, quia pascha 14. Aprilis et 7. Septembris Sabbathum.

Gratias tibi debeo Calvisi, qui me induxisti ad haec pervestiganda. Etsi dies hic mihi periit lectione repetita. Tu, si quid melius, scribe. Xiphilino careo. Is procul dubio de posteriori expeditione, Nerone isthmum perfodiente. Ego, mi Calvisi, nihil unquam mei affirmati studio defendi nec facturus porro sum. Plane ut nunc habeo, persuasus sum, rem sic habere. Quodsi quid occurrit indissolubile, speres tamen, me inter argumenta kataskenastika et inter unicum scrupulum recte distinguere.

Deuterai phrontides. Non fuit opus hac trepidatione. Non dicit Josephus, Costobarum et Saulum e vestigio post cladem Cestii, quae facta est Novembri anni 110, ad Cestium profugisse, nec dicit, hos profugos a Cestio confestim ad Neronem missos; nec dicit, quo die missi sunt, jam notum in Syria fuisse, Neronem esse in Achaia. Misit illos initio anni 111, dum Nero occisis adhuc aliquot senatoribus ex Campania cum Tiridate rege Armeniae Roman venit eoque dimisso /nihil enim praeterea Tacitus actum eo anno pertexit/ se itineri Achaico comparavit, mense forte Februario. Cestiani itaque Neroni obvii fiunt in Achaia. Certum est, Neronem in Achaia fuisse anno 2. Olympiadis CXI.*, quae dilata huc fuit in ejus adventum/ vide Hieronymi Eusebiana

*/ Imo in annum 3. hujus Olympiadis, ex Philostrato Pausania.

et Scaligeri notas/. At ex Josepho constat, quo anno Nero in Achaia fuit, isthmum perfossurus, illo anno, scilicet Juliano 111. Vespasianum cepisse Galilaeam: ergo priori 110. contigit clades Cestii. Itaque quae paulo supra trepidis consiliis commentus sum, jam video Suetonium nunc demum ex Hieronymo intelligens.

AUTOGRAPHE

de

Kepler

Johannes

OBSERVATIONS

1) Quitt. a. s. 3/4 p. 4°. 20. März 1597
16 Zeilen, mit Siegel. Quittung
über „Achtzehen und dreyssig gulden"
für seine „quatemberliche Besoldung
von Sebastian Speidl (bei Gaasberg
in Steiermark) Schöner inwert-
voller Stück aus K. Jugendjahren,
da er in Graz gegenüber dem
Landhause wohnte. Kurzzeit vor
seiner Verheiratung mit Barba-
ra Müller v. Mühleck (27.4.1597)

3). Man.a. 4 p.4°, das Manuskript
umfasst 4 Seiten aus einer astro-
nomischen Arbeit Kepplers.
Er stellt verschiedene Längen-
berechnungen an, und benutzt
Sätze der sphärischen Trigono-
metrie zur Berechnung von Paral-
laxe und Ekliptik.

Kepler, Johannes, der Entdecker der Gesetze der Planetenbewegung, geb. 27. Dez. 1571 zu Weil der Stadt in Württemberg als Sprößling des herabgekommenen schwäbischen Adelsgeschlechts der Kappel, gest. 15. Nov. 1630 in Regensburg, besuchte seit 1584 die Klosterschule in Adelberg, seit 1586 die in Maulbronn und studierte seit 1589 in Tübingen Theologie. Wesentlichen Einfluß auf sein späteres Leben übte hier Mästlin (s. d.), von dem er die erste Kenntnis der Kopernikanischen Lehre erhielt. Da seine vom orthodoxen Dogma abweichenden religiösen Ansichten ihm eine Anstellung im Kirchendienst in Württemberg erschwerten, nahm er 1594 die Stelle eines Landschaftsmathematikus der protestantischen Stände von Steiermark an, mit der das Lehramt für Mathematik und Moral am Provinzialgymnasium in Graz verbunden war. Während er hier durch das Eintreffen verschiedener Prophezeiungen, die er, nach der Sitte der Zeit, dem von ihm veröffentlichten Kalender beigegeben, bei der großen Menge rasch in den Ruf eines ersten Astrologen kam, begründete er gleichzeitig seinen wissenschaftlichen Ruf durch das 1596 u. d. T.: »Prodromus dissertationum cosmographicarum, continens mysterium cosmographicum de admirabili proportione coelestium orbium etc.« veröffentlichte tiefsinnige Werk, in dem er zuerst den während seines ganzen Lebens von ihm festgehaltenen Gedanken entwickelte, daß in unserm Planetensystem eine bestimmte Harmonie nachweisbar sein müsse. Insbesondere suchte er hier mit Hilfe der regulären Körper (vgl. Polyeder) die Fragen zu beantworten, warum es nur die sechs damals bekannten Planeten gebe, und welchem Gesetz ihre Entfernungen folgen. Durch dieses Werk wurde K. mit Tycho Brahe bekannt, dem er 1601 als Gehilfe nach Prag folgte, als durch die Aufhebung der Religionsfreiheit in Steiermark (1598) seine Stellung in Graz eine schwierige geworden war. Nach Brahes Tode 1601 wurde K. Mathematikus und Hofastronom des Kaisers Rudolf II. und hatte nun vor allem die Berechnung neuer Planetentafeln mit Benutzung der von Brahe ausgeführten Beobachtungen zu besorgen. K. untersuchte zunächst die Bewegung des Planeten Mars, dessen Bahn eine ziemlich bedeutende Exzentrizität besitzt und den Brahe sehr genau beobachtet hatte. Nach zahlreichen, außerordentlich mühsamen Versuchen fand er die beiden ersten der nach ihm benannten Gesetze der Planetenbewegung (s. Planeten), die er 1609 in seinem Hauptwerk »Astronomia nova, seu Physica coelestis tradita commentariis de motibus stellae Martis« (Prag) veröffentlichte. Zwei Jahre später erschien in Augsburg seine »Dioptrice« (Neudruck in Ostwalds Klassikern, Leipz. 1904), die eine Theorie der Linsen und die Prinzipien des astronomischen Fernrohrs enthält. Inzwischen gestalteten sich die äußern Verhältnisse Keplers sehr trübe: zu der Geldnot, in die er geraten, weil die kaiserliche Kasse ihm seinen Gehalt nie regelmäßig auszahlen konnte, gesellte sich noch der Verlust von Frau und Kind, endlich 1611 die Absetzung des Kaisers Rudolf II. Unter diesen Umständen trat K. in die Dienste der oberösterreichischen Landstände und siedelte 1612 nach Rudolfs II. Tode nach Linz über, um an der dortigen Landschaftsschule Mathematik zu lehren, die Landesaufnahme zu revidieren und seine Planetentafeln zu vollenden. Bei allen diesen Arbeiten behielt er das Ziel, das er sich in seinem »Mysterium cosmographicum« gestellt, unverrückt vor Augen und suchte insbes. eine Beziehung zwischen den Geschwindigkeiten oder Umlaufszeiten der Planeten aufzufinden. Die mannigfachsten Versuche wurden gemacht und selbst die harmonischen Verhältnisse nach Weise der Pythagoreer mit herangezogen; so wollte K. gefunden haben, daß sich die Geschwindigkeiten im Aphel und Perihel beim Saturn und Jupiter wie 4:5, beim Mars aber wie 2:3 verhalten entsprechend den Schwingungszahlen bei der großen Terz und Quinte, und daraus schloß er nun, daß jeder Planet in seiner Bahn ein musikalisches Intervall durchlaufe, u. dgl. Endlich, im März 1618, kam er auf das richtige Gesetz, und 15. Mai war es, nach Beseitigung eines Rechenfehlers, festgestellt. Es wurde als das dritte der drei Gesetze der Planetenbewegung 1619 in der Schrift »Harmonices mundi libri V« veröffentlicht. Nachdem K. 1620 und 1621 längere Zeit in seiner Heimat verweilt hatte, um seiner in einen Hexenprozeß verwickelten hochbejahrten Mutter beizustehen, und 1622 vom Kaiser Ferdinand II. nach längerm Zögern in seinem Amt als kaiserlicher Mathematikus bestätigt worden war, vollendete er die neuen Planetentafeln, seinem Gönner Rudolf II. zu Ehren »Tabulae Rudolphinae« genannt, deren Druck aber bei der Leere der kaiserlichen Kassen nur langsam vorschritt und erst 1627 in Ulm vollendet wurde, wohin sich K. wegen der nun auch in Oberösterreich eingetretenen Protestantenverfolgung zurückgezogen hatte. Die äußern Verhältnisse Keplers waren inzwischen nach wie vor drückende geblieben. Nachdem er die kaiserliche Hofkammer vergeblich um Auszahlung seiner auf 12,000 Gulden angewachsenen Gehaltsrückstände gedrängt hatte, wurde er vom Kaiser an Wallenstein verwiesen und ging deshalb zu diesem 1628 nach Sagan. Allein Wallenstein hieß K. wohl als Astrologen willkommen, verhalf ihm aber nicht zu seiner Forderung, und so entschloß sich K., nachdem er eine ihm angebotene Professur in Rostock abgelehnt, im Herbst 1630 über Leipzig nach Regensburg zu reisen, um dort auf dem Reichstag seine Ansprüche geltend zu machen. Hier langte er 9. Nov. an, erlag aber nach wenigen Tagen den Anstrengungen der Reise. Der Fürst von Dalberg ließ ihm 1808 in Regensburg ein Monument setzen; 1870 ward ihm ein solches (von Kreling) auch in Weil errichtet. Sein Bildnis s. Tafel »Naturforscher I«.

Von Keplers Schriften sind noch zu erwähnen: »Ad Vitellionem paralipomena, quibus astronomiae pars optica traditur« (Frankf. 1604); »Ephemerides novae motuum coelestium« (Linz 1616); »Epitomes astronomiae Copernicanae libri I—VII« (Linz u. Frankf. 1618—22); »De cometis libelli III« (Augsb. 1619—20); »Somnium, s. Opus posthumum de astronomia sublunari« (Sagan u. Frankf. 1634; hrsg. von S. Günther: »Keplers Traum vom Mond«, Leipz. 1898). Die Herausgabe seiner ungedruckten Werke unternahm Hansch zu Anfang des 18. Jahrh., doch erschien von den in Aussicht gestellten 20 Foliobänden nur ein einziger: »Keplers Briefe« (1718), und die Manuskripte wurden 1778 von der Kaiserin Katharina II. von Rußland angekauft, der Akademie zu St. Petersburg geschenkt und befinden sich jetzt auf der Sternwarte zu Pulkowa. Eine vorzügliche Gesamtausgabe von Keplers Werken lieferte Chr. Frisch (»Kepleri opera omnia«, Frankf. 1858 bis 1872, 8 Bde.); die darin nicht enthaltene Korrespondenz mit Herwart v. Hohenburg gab Anschütz in den Sitzungsberichten der Böhmischen Gesellschaft der Wissenschaft heraus (Prag 1886). Vgl. v. Breitschwert, Johann Keplers Leben und Wirken (Stuttg. 1831); Brewster, Lives of Galileo, Tycho de Brahe and K. (8. Aufl., Lond. 1874); Reitlinger, Neumann und Gruner, Joh. K. (Stuttg. 1868); Apelt, Joh. Keplers astronomische Weltansicht (Leipz. 1849); Reuschle, K. und die Astronomie (Frankf. 1871); Göbel, Über Keplers astronomische Anschauungen (Halle 1872); v. Hasner, Tycho Brahe und K. in Prag (Prag 1872); Dvorsky, Neues über K. (das. 1880); Schuster, Joh. K. und die großen kirchlichen Streitfragen seiner Zeit (Graz 1888); Günther, Joh. K. und der tellurisch-kosmische Magnetismus (in Pencks »Geographischen Abhandlungen«, Bd. 3, Wien 1888) und dessen Biographie Keplers im 22. Bande der »Geisteshelden« (Berl. 1896); Herz, Keplers Astrologie (Wien 1895); Pixis, K. als Geograph (Münch. 1898); A. Müller (S. J.), Joh. K., der Gesetzgeber der neuen Astronomie (Freiburg 1903); L. Günther, K. und die Theologie (Gießen 1905).